

CURIOZITĂȚI SCRIPTURALE

de Rev. *Nelu Terpea*

(continuare din numărul trecut)

20. EVANGHELIA DUPĂ LUCA

1. Luca și prea-alesul Teofil. (Lc.1:1-4). Toate afirmațiile cu pretenție de a fi luate în considerare au o serie de informații directe sau indirecte. Luca, autorul Evangheliei care-i poartă numele, a fost un evreu, sau nu? Apoi, a fost el doctor învățat la vreuna din școlile grecești ale timpului, sau a fost un vindecător ambulant? Aceste lucruri nu vor fi discutate aici, ci vom aminti, doar, câteva lucruri. În creștinănața din Orientul apropiat se crede că Luca a fost iudeu și un vindecător obișnuit care umbla din loc în loc. Credința aceasta se bazează și pe mențiunea pe care a făcut-o Eusebius, că Luca a fost iudeu din Efes. Limba greacă pe care a folosit-o îi determină pe unii să creadă că nu a fost iudeu, ci grec.

Prea-alesul Teofil este o personalitate, foarte probabil, grec, în rândul stăpânirii, sau chiar la curtea Romei. „Prea-alesule...” este o formulă de politețe. Se vede că în acel timp Teofil era interesat în cunoașterea adevărului, dar încă nu ajunsese creștin. Câțiva ani mai târziu, când Luca îi scrie, ceea ce noi avem azi, „Faptele Apostolilor”, Luca i se adresează direct „Teofile”, fără formula de politețe. Acest procedeu ne încurajează a crede că Teofil s-a încreștinat.

Nu toți care își construiesc casa sunt constructori de meserie. Tot așa, mulți „...s-au apucat să alcătuiască o istorisire amănunțită a lucrurilor care s-au petrecut...”, în ce-L privește pe Isus, dar nu toți au știut a mâinii condeii. Astfel de istorisiri – cu greșeli în scris și, foarte probabil, cu informații ciuntite care produc ambiguități – or fi ajuns și la Teofil. Luca, deja încreștinat, vrând să ajute la încreștinarea lui Teofil, a găsit cu cale să facă „cercetări cu de-amănuntul”, nu pe apucate, ci „de la obârșia lor” și să le scrie „în șir unele după altele”, adică în ordine cronologică. Afirmațiile pe care le-a făcut cu privire la munca depusă, limbajul grijuliu pe care l-a folosit și responsabilitatea pe care și-a sumat-o asupra acurateții adevărului istoric, descopere în Luca un intelectual al timpului său. Toate aceste lucruri permit a crede că el a urmat o școală de medicină de-a grecilor. În zilele noastre, Luca este considerat ca fiind cel mai corect istoric al antichității, vrednic de încredere în tot ce a scris.

2. Irod, împăratul Iudeii. (Lc.1:5). După reîntoarcerea din robia babiloniană, la un moment dat s-a pierdut linia roială davidică. Înainte de venirea romanilor peste teritoriul lui Israel, ultima dinastie a fost a hasmonienilor. Când romanii au atacat Egiptul și Iudea, Antipater, din Idumea, a fost ofițer în armata romană. El a fost plăcut în ochii superiorilor lui și le-a câștigat încrederea. La cucerirea Iudeii (40 îH), el a luat ca ostatică pe prințesa Mariamne, cu care s-a și căsătorit; ea avusese doi fii: Antigonus și Aristobulus. Mai târziu, el o ucide, și pe ea și pe fiii ei. El va întemeia dinastia irodiană.

Irod cel mare, este fiul lui Antipater. El a avut un teritoriu destul de mare. A fost plăcut oficialităților romane cantonate în Siria fiindcă a promis un bir mai mare. El a reclădit Templu între anii 37 și 20 îH și i-a lărgit foarte mult curțile exterioare: a bărbaților, a femeilor, curțile interioare (care înconjurau pe cele a bărbaților și a femeilor), și curtea exterioară, sau curtea neamurilor. Ceea ce părea cu totul deosebit, era și camerele speciale pentru nazareni și pentru leproși, ca și ei să poată participa la sărbătorile importante. Acest Templu a fost dărâmat în anul 70 dH de către romani sub comanda lui Titus.

3. Împărăție fără de sfârșit. (Lc.1:33) Din pricina limbii aramaice care s-a vorbit în Israel pe vremea Domnului, această expresie are trei interpretări.

(a) „Fără de sfârșit” se mai poate traduce (în limba aramaică) și „fără limită” a terenului. Încă de pe vremea davidică, în Israel se credea că Dumnezeu are sub privirea Sa uscatul cuprins între râul Nil, la apus, și râurile Tigru și Eufrat, la răsărit, toată Arabia la Sud și până la Damasc, în nord. În alte cuvinte, tot uscatul acesta nu va mai fi tăiat, ciuntit, sau fărâmițat.

(b) Datorită vedeniei lui Daniel din cap.2, se crede că „fără de sfârșit” înseamnă tot pământul. Această interpretare a fost îmbrățișată imediat de creștinism.

(c) Se crede că odată începută această Împărăție, aici pe pământ, ea nu va înceta să existe – nu va exista nici o putere care să o surpe. Ea va cunoaște doar o singură dinastie – nu vor exista răsturnări de

guverne. Asta presupune a fi singura țară din lume în care va domni ordinea, egal îmbrățișată de toți locuitorii ei. A venit o vreme în care mulți dintre iudei au ajuns să creadă că Isus a fost un profet, dar că Noul Testament este o răstălmăcire a adevărilor spuse de El. De aceea interpretarea menționată la punctul (a) și aceasta, de la punctul (c) au fost (și poate se mai găsește și astăzi), visuri iudaice. (d) Din pricina textelor apocaliptice menționate în Noul Testament, se crede că această Împărăție este a lui Dumnezeu, prin Hristos, și nu va avea sfârșit vreodată – va exista aici, până la venirea Domnului, apoi va fi transferată în Cerurile cele Noi și pe Noul Pământ pentru eternitate.

4. O mântuire puternică. (Lc.1:69). Termenul „puternică” este o traducere prin interpretare – în original este „corn” (în limbajul nostru, „trompetă”).

Cornul de berbec era găurit la capătul lui și se sufla în el ca în trâmbiță (trompetă fără clape). Instrumentul era folosit cu însuflețire când poporul pornea la luptă în vederea biruinței. În Israel există și o săbătoare în care erau folosite trâmbițele în toată țara (Lv.25:9), prin care Dumnezeu profețește biruința Sa împotriva dușmanului Lui, Satan, – răscumpărarea creaturilor din robia păcatului. Dacă oștirea lui Israel se întorcea înfrântă de la război, tot poporul cânta cântece de jale. De la acest fapt, bătrânul Zaharia a fost inspirat de „Iehovah, Dumnezeul lui Israel” că El le-a „ridicat un corn al mântuirii în casa robului Său David”, în traducerea pe care noi o avem „o mântuire puternică”.

5. Isus nesupravegheat și neștiut. (Lc.2:43, 48-50) La vârsta de 12 ani, fiecare băiat era dus la Templu, conform tradiției; de aici înainte, viitorul bărbat trebuia să simtă o anumită responsabilitate, mai ales pe plan religios. Isus, foarte probabil, că era împreună cu alți băieți – rudeni, vecini, etc. Așa se face că ei nu l-au supravegheat la întoarcere cale de o zi: L-au crezut în compania altora.

Pe vremea Cortului Întâlnirii, lucrurile erau mult mai simple: când aduceau jertfă, toată familia stătea împreună. Așa a fost că Ana primea o porție dublă de carne, din mâna soțului ei, în prezența Peninei. În Templul lui Irod (numit așa fiindcă Irod cel mare l-a reconstruit), exista curți diferite – pentru bărbați, femei, preoți, străini – dar nu pentru familie.

În cultura lui Israel este vizibil împrumutul cultural al întregii regiuni a Orientului Apropiat. Mulți s-au auto-învrednicit să scrie așa numitele epistole despre pruncia lui Isus, dar au rămas pe dinafară. Tot ce i se cerea băiatului era respectul pentru părinți și pentru cei vârstnici.

Nu știm nimic din viața lui Isus până la vârsta de 12 ani, dar ceva totuși putem întrezări. Când Iosif și Maria l-au găsit, Iosif nu l-a zis nimic. Prin aceasta putem vedea în el un om conștient de sine ca „tată” Celui trimis de Dumnezeu, căruia nu-l este tată. Maria i-a vorbit: „Fiule, pentru ce Te-ai purtat așa cu noi? Iată că tatăl Tău și eu Te-am căutat cu îngrijorare”. Prin vorbirea ei, se vede cum ea nu a scăpat ocazia să ridice pe Iosif în ochii Fiului ca tată. Din aceasta se poate înțelege respectul pe care el îl dădea soțului ei, Iosif. Ea era conștientă că nu Iosif este tatăl real al Fiului Isus, dar el s-a purtat, foarte probabil, cu multă atenție cu Cel venit de Sus.

Pozițiile lor pot fi, oarecum, explicabile și prin v.50: „Dar ei nu au înțeles...”. Ei nu au înțeles nici răspunsul Lui: „De ce M-ați căutat? Oare nu știți că trebuie să fiu în Casa Tatălui Meu?” Deci nu numai Maria și Iosif știau adevărul genezei lui, ci și El.

După vârsta de 12 ani, băieții erau folosiți la oile familiei și pe măsură ce creșteau, la munca câmpului. Nici un bărbat sub 30 de ani nu avea voie să participe la vreo strângere a bărbaților; niciodată nu i se cerea părerea și nici nu i se dădea vreo importanță în cazul în care ar fi avut-o. După vârsta de 30 de ani avea voie să participe la strângerile bărbaților, dar trebuia să țină cont de cei mai vârstnici.

Cu tot obiceiul pe care l-au avut oamenii din Nazaret, înțelepciunea lui era apreciată (cf. v.52). Nu se știe nimic din viața lui până la vârsta de 30 de ani, dar ceva tot ni se îngăduie să înțelegem. La nunta din Cana (cf. In.2), deși El i-a cerut să nu-L amestece în ceva, cu nimic, Mama Lui s-a adresat slugilor casei ca și cum ea știa „ceva” ce alții nu știau: „Să faceți orice vă va zice”. De unde știa Maria că Isus va rezolva o problemă, omenește vorbind, nerezolvabilă? Nu cumva din experiența avută cu El timp de 30 de ani? Foarte posibil că El a avut o viață plină de evenimente în care s-a manifestat puterea lui Dumnezeu, dar care nouă nu ne sunt de folos chiar dacă le-am ști (cf. Dt.29:29).

VA URMA